

The background is a complex collage of various images. It includes a large, bright orange and yellow sunburst or flower-like shape in the upper left. To its right, there's a dark, swirling, smoke-like or cloud-like form. Below the sunburst, there's a dark, abstract shape that resembles a person's head or a mask. The overall color palette is dominated by warm tones like orange, yellow, and brown, with some cooler tones like blue and white. The images are layered and partially obscured, creating a sense of depth and mystery.

NIELTYJÄ
KAISA

ESINEITÄ
VAHTERISTO

NIELTYJÄ \ ESINEITÄ
KAISA —^o VAHTERISTO

KOSMOS
*

© Kaisa Vahteristo ja Kosmos 2025
ISBN 978-952-352-313-5

***KOSMOS**

Painettu EU:ssa.

TARINA KERTO, että kylässämme asui ennen nainen, joka söi kaiken mikä hänen eteensä sattui. Hän odotti kärsivällisesti, että muut perheenjäsenet menisivät nukkumaan, jotta voisi syödä värikkäät muovilelut pääsiäismunista, poimia puuhelmet olohuoneen amppelin punoksista ja pikkukivet eteisen lattialta. Talossa asiat katosivat kaiken aikaa. Rihkamavarannot hupenivat piironkien päältä. Posliiniset koriste-esineet jäivät puuttumaan riveistään. Keittiön lattialle särkyneen lasin nainen söi sirpale kerrallaan. Hän pisteli poskeensa lapselta hukkuneet perhospinnit, ja niiden kimallekuorrute raapi ihanasti kurkun seinämää.

Kaikkia esineitä nainen ei saanut mahtumaan alas ruokatorvestaan. Niistä hän järsi pieniä paloja. Vuosien kuluessa huonekalut täyttyivät puremajäljistä. Talttamaiset hampaat kaiversivat tuolin selkänokkaa. Sohvatyynyjen täytteet hupenivat, kahvipöytä alkoi keikkua epätasapainossa ja ovenkarmeihin ilmaantui koloja. Asunto ympärillä tyhjentyi, mutta naisen halu ei tyyntynyt. Hän istui keskellä huonetta ja lappoi esineitä suuhunsa kaksin käsin. Vuodet kuluivat, naisen hiukset ohenivat, ja lapset kasvoivat aikuisiksi. Lopulta hän söi koko talon ympäriltään.

Niin tarina kertoo.

KUN TÄYTIN kuusitoista, kylän yli pyyhki helleaalto ja minä myin Karinan kanssa veitsiä. Ovelta ovelle raskaita veitsisettejä oransseissa ja vihreissä ja pinkeissä muovikoteloissaan. Ajoimme taajamasta linja-autolla kirkonkylälle neljänä päivänä viikossa ja Karinan lanteet keinahtelivat kun hän käveli edelläni. Ehkä hän tiesi, että katselin.

Kello kymmenestä kello kolmeen raahasimme peräsämme matkalaukkuja. Pysähtelimme kuisteille soittaaksemme ovikelloja, joiden ääniin ei vastattu. Aurinko poltti paidat kiinni selkiimme ja sukkahiki sulatti nukan varpaiden välissä tahmeaksi.

Kun täytin kuusitoista, lämpöennätys rikkoutui, ja minä ja isä valehtelimme toisillemme kilpaa. Myöhemmin ukkosti ja satoi kaatamalla ja etanat ryömivät esiin, etanat ja kastemadot, ja kotona pyykit unohtuivat narulle.

Kun täytin kuusitoista, äiti joutui sairaalaan, se oli jo toinen kerta ja minä olin riittävän vanha ollakseni kotona yksin ilman lapsenvahtia. Minä istuin Karinan kanssa syömässä halpoja keksejä joenrannassa, missä heinä talvisin jäätui hiekkaan kiinni ja kesäisin heilui pystyssä. Lappuhaalarit painoivat liikaa. Hameet nousivat tuulussa. Sukkahousut tarttuivat tikkuihin puistonpenkin reunassa ja repesivät koko reiden mitalta. Kaikki mitä sinä vuonna tein oli noloa ja huolimatonta.

JOKI OLI viilto kylän halki. Kuumuudessa vedenpinta laski ja maa kuivui. Sinä vuonna en pelännyt joenrantaa, vaan istuin siellä ajattelematta tarinan naista ja hänen kuivankalpeita sormiaan. Sinä vuonna vaikeinta oli puhua totta. Istuin usein rannassa sepittämässä itselleni tarinoita, sitten juoksin kotiin ja väitin käyneeni kirjastossa, juoksin vaikka oli liian kuuma juosta. Juoksin isän ja äidin ja Karinan välissä. Joen ja veisten ja kirjaston välissä.

KUN TAPASIN Karinan, minä tiesin heti että olin pulassa, ja tiesin senkin, että hän oli vasenkätinen, sillä viiltoarvet olivat oikeassa kädessä, ja minä yritin kovasti välttää tuijottamista, mutta katseeni ajautui häneen kerta kerran jälkeen, siksi että hän oli kaunis mutta myös siksi että hän oli pelottava, tummanharmaa kajaali kiilsi ja hiukset hyppivät silmien eteen, hän oli hurja tavalla johon en ollut varautunut. Minä olin tottunut tyyneyteen, osasin raukeuden ja sateen mutten ukonilmaa, melu oli minulle kokonaan vierasta.

Aluksi Karina vaikutti tympääntyneeltä kaikkeen, myös minuun. Aluksi yllätyin aina kun hän sanoi minulle jotakin ystävällistä. Karina liikkui hieman kömpelösti ja jäykkä farkkukangas halasi hänen lanteitaan. Kehon sivuilla farkkujen alta pilkottivat stringien pit-siset narut. Ennen Karinaa en tiennyt, että sillä tavalla sai pukeutua.

Kerran työvuoron jälkeen Minttu kuiskasi minulle: Kauheeta, mä näin sen pikkarit.

Kuin olisi odottanut jo pitkään, että pääsisi sanomaan niin. Tuntui kummalliselta ajatella, että hän piti minua liittolaisenaan, että hän kuvitteli minun sopivan siihen rooliin.

En mä huomannut, sanoin ja vahingossa päästin läpi kasvoille pyrkineen virneen.

Kotimatalla ajattelin Karinan pitsistringejä, jotka työntyivät esiin kuin kaksi kahvaa joista saattoi tarrata kiinni. Ajattelin hänen pyöränsä ohjaustankoa ja öljyisiä ketjuja. Tehotonta pumppua, jota kotonani vielä säilytettiin eteisessä, vaikka kellään meistä ei ollut pyörää.

Karina näytti minusta alusta asti ihanalta. Hän muistutti minua kiiltävisivuisten lehtien naisista, jotka vaikuttivat hutaisseen ylleen mitä nyt olivat sattuneet kädenmitan päästä löytämään. En saanut hänestä tarpeekseni, mutta vältin tuijottamasta liikaa, sillä minua pelotti hänen hurja katseensa. Pelkäsin jääväni kiinni. Tahdoin niin kovasti jäädä kiinni.

Myöhemmin sinä kesänä minä lainasin Karinan stringejä ja tunsin oloni ihanalla tavalla eksyneeksi. En vetänyt niiden sivuja ylös kuten Karina teki, antanut pilkottaa hameen alta. Minua on aina pelottanut painua muiden mieleen.

KOKO ENSIMMÄISEN työpäivän minulla oli nälkä, ja toivoin ettei kukaan muu kuullut kuinka vatsani ään-
teli. Olin tullut kirkonkylälle kiireessä, hölkännyt bussi-
pysäkillle hullun lailla pellon poikki ja pelännyt myöhästy-
väni. En myöhästynyt. Paita liimautui niskaan nahkeana,
enkä aluksi osannut keskittyä kuuntelemaan ohjeistusta
sillä pelkäsin haisevani hieltä.

Katsoin veitsiä oransseissa ja vihreissä ja pinkeissä
muovikoteloissaan, ja minusta tuntui että milloin tahansa
ne olisivat voineet nytkähtää liikkeeseen. Äkkiä koko juttu
tuntui etovalta – vanhat yksinasuvat naiset neuvottomina
keittiöissään, joiden vetolaatikot täytyisivät tarpeetto-
mista, huonolaatuisista veitsistä. Yksinhuoltajat sitoutu-
massa osamaksusuunnitelmiin. Ajattelin miltä näyttäisi,
jos kieltäytyisin tästä, mitä se minusta todistaisi.

Onko mitään muuta? minä kysyin. Mitään muuta kuin
veitsiä?

Ei, Jouko sanoi.

Sitten hän sanoi: Tuleeko tästä ongelma?

Pudistin nopeasti päätäni, ei, ei olisi mitään ongelmaa.

Jouko kääntyi puhuakseen jollekin toiselle, ja minä
otin yhden mallikappaleista käteeni. Se tuntui rekvisii-
talta. Nuorisotalon varaston resuisilta urheiluvälineiltä
tai niiltä muovisilta lelupistooleilta, joilla minä ja Mirja
olimme seitsemän vuotta aiemmin taistelleet kuolemaan

saakka. Selkä seinää vasten ja kurkistus nurkan taa – ei voinut tietää, missä vastapuoli väijyi.

Murha-ase haudataan aina, Mirja oli sanonut tapetuaan minut.

Sun silmien pitää olla auki, Mirja oli sanonut. Mutta sillä lailla ku ruumiilla, että sä et saa nähdä mitään.

KESÄKUU EI ollut vielä ehtinyt pitkälle kun Minttu lopetti työt ja minä sain työparikseni Karinan. Joillakin työpaikan pojista oli tapana katsella häntä tavalla, joka sai minut mustasukkaiseksi jo ennen kuin olimme käyneet yhtäkään keskustelua. Karinan nauraessa jonkun muun vitseille minun rintaani kivisti, kuin halu olisi tiivistynyt tukkeeksi elimistööni.

Hänen katseensa alla unohdin, miten kävellä luontevasti. Heilutinko käsiäni liikaa? Liikutinko lantiotani liian jäykästi, olivatko askeleeni liian pitkiä tai liian lyhyitä, ja enkö minä kävellytkin hänen katsoessaan hieman vinoon. Voi Luoja, minä ajattelin, olla samassa tilassa. Ilma, jota hengitin, oli hänen hengittämäänsä ilmaa, hänen keuhkoissaan lämmennyttä.

Sietämätön kuumuus kesti ehkä kuukauden, ehkä kauemmin. Mansikoiden pelättiin jäävän kuivuuden vuoksi pieniksi, ja tienpientareilla kasvit roikottivat päitään janoisina ja ruskeina.

Vittu se Minttu oli fiksu kun lopetti, Karina nauroi ylämäessä.

Selkääni pitkin norui hikipisara, kuumana sykkivän sormenpään kosketus. Kuunnellessani Karinan huohotusta tunsin asioita, joita en ollut ennen tuntenut.

MEIDÄN KYLÄSSÄMME oli kolme kesätyötä. Joka vuosi onnekkaimmat valittiin töihin kirkonkylän jäätelökioskille. He hymyilivät lapsille maireasti lippojensa alta ja heidän poninhäntänsä heiluivat korkealla. Ne vedettiin niin kireälle että päitä jomotti, kireämmälle, niin että kulmakarvat nousivat yllättyneeseen asentoon. Päivän jälkeen heidän ranteitaan särki ja he kävelivät joenrantaa pitkin pienet kupit tiikerijäätelöä käsissään.

Hurskaat pääsivät rippileiriavustajiksi tehtyään ensin koko vuoden luottamusharjoituksia, joissa täytyi sulkea silmät, asettua seisomaan selin joukkoon päin ja kaatua toisten käsivarsille. He olivat välitunneilla opetelleet tunnistamaan uskoa. He muistivat ulkoa kaikki kymmenen käskyä ja tunsivat virsien sanat.

Minä en ollut onnekas enkä hurskas.

Meillä muilla oli provisiopalkat ja liitutaululle piirretyt myyntipyramidit. Oli jokaisen työviikon päätteeksi tulostettu taulukko, jota kerta toisensa jälkeen tulkitsin väärin. Oli tietty sanasto ja Joukon odottavat katseet. Oli ummehtuneita, liian ruskean kankaan verhoamia toimistotiloja kiertävä mantra

(Tee tulosta! Tee tulosta! Tee tulosta!)

joka meitä ei kiinnostanut.

Niin asiat jatkuivat koko kahden kuukauden sesongin ajan, enkä minä koskaan saanut selville, miksi oli todennäköisempää, että ihmiset ostaisivat veitsiä alkukesästä kuin että he ostaisivat niitä loppukesästä. Enimmäkseen minusta tuntui, että näyttelin.

Me pakkasimme aamupäivällä matkalaukut täyteen myyntikappaleita ja ohjelehtisiä, lomakkeita, lunttilappuja, mainoksia, ja matkalaukkuni päällimmäisessä taskussa oli pieni muovinen pussi, jossa säilytin eväsleipiä. Leipien välissä juusto hikoili ja kurkkuviipaleet nahistuivat.

Suurin osa työpäivästä kului pieniä katuja ja sivuteitä talolta toiselle kulkien. Mumisimme tyhjänpäiväisiä kohteliaisuuksia. Kiitos, anteeksi ja näkemiin puuroutuivat kaikki samaksi sanaksi. Kumartelimme päitämme ja yritimme puhua kuuluvasti.

Kun työvuoron päätteeksi kävelimme toimistolle, pois päin asuinalueista, saatoin kuvitella meidän tekevän lähtöä lentokentälle. Matkalaukkujen keskenkasvuiset pyörät hyrisivät asfalttia vasten. Alamäessä vauhti kiihtyi eivätkä jalkani pysyneet perässä. Kuvittelin, että meillä oli kiire. Alussa, kun en vielä tuntenut Karinaa, kuvitelma oli mielessäni hämärä, mutta ajan kuluessa vein leikin yhä pidemmälle. Saatoin vertailla hotelliöiden hintoja olohuoneen työnurkkauksen tietokoneella ja pyyhkiä sitten selainhistorian. Halusin mennä jonnekin kauas, jonnekin missä voisi kävellä rannalla ilman paitaa ja ottaa ahneita haukkuja hedelmistä, joita ei meidän kylässämme kasvanut.

PARASTA TYÖSSÄ oli päästä vieraiden ihmisten koteihin. Toisinaan pyysimme lasit vettä ja saimme astua eteiseen odottamaan. Silloin haistoimme, mitä talon asukkaat haistoivat joka päivä palatessaan työpäiviensä jälkeen kotiin. Tietynmerkkisen huuhteluaineen. Tietyn määrän pölyä. Keittiön kuivakaapissa tietyt mausteet.

Rakastimme erityisoikeuksia. Haaveilimme tulevaisuudesta, jossa meillä olisi kulkulupia ja varjeltua tietoa. Tahdoimme selvittää, ketkä kylässä oikein asuivat Karinan perheen ja minun perheeni ja kaikkien niiden perheiden lisäksi, joiden lapset saatoimme sanoa tuntevamme. Oli oltava jotakin kaikkien niiden pihakirpputorien ja vanhempainiltojen ja pyöräretkien takana, Karina vannoi, ja niin vannoin minäkin, hänen nimeensä. Jotakin sopimattonta. Epäsopusuhtaista.

Me ei kyllä olla yhtään sellainen pyöräilijäperhe, huomautin.

Karina avasi oman päiväkirjansa, jäljitti sormenpäällään kirjaimia sivulla ja totesi vakavaan sävyyn:

Tämäkään ei kestäisi päivänvaloa.

Myöhemmin sinä kesänä Karina leikkasi hiukseni. Sen jälkeen suihkuhuoneen nurkassa oli viikon ajan biohajoavassa pussissa minun märkiä, irtileikattuja hiuksiani, ja joka päivä pussin nähdessäni ajattelin, että kuljettaisin

sen pihan roskakatokseen, vaikka koskaan en kuljettanut, kunnes eräänä päivänä pussi oli kadonnut, ja minä kaipa-
sin sitä.

VANHEMPIENI TALO oli omituinen talo, siellä oltiin hiljaa ja annettiin villiviinin kiivetä tiiliseinää pitkin. Isä keitti kahvit ja unohti ne muutamaksi tunniksi pannuun. Iltapäivisin äiti käveli ympäri pihaa kahvikuppi kädessään. Kerran hän satutti huulensa kupin terävään reunaan, josta oli pesussa lohjennut pala. Minä makasin takapihan nurmikolla katsellen hänen selkäänsä, olkapäiden kireyttä, ujoa kättä joka hapuili taskusta turvaa. Kuppi vapisi kädessä ja kupin sisällä kahvin pinta lainehti. Makasin villillä villin kasvuston ympäröimänä. Ajatus ympärilläni ryömivistä muurahaisista ja kastemadoista kutitti minua, vaikka en nähnyt yhtäkään.

Äidin huuli alkoi vuotaa verta. Ohut punainen noro halkoi hänen leukaansa.

Ei kai sattunut pahasti? kysyin.

Odotin äidin kääntyvän minua kohti, mutta niin ei tapahtunut. Hänen hajamieliset kätensä jatkoivat hapuilua. Näin kaiken hidastettuna. Lapsena luulin, että äiti jätti vastaamatta koska ei kuunnellut. Yritin saada hänen huomiotaan. Sanoin asioita kuten: Kuka toi on meidän olohuoneessa? tai Miksi täällä haisee savu? Toisinaan äiti vaikenen kesken lauseen ja käveli toiseen huoneeseen. Lakkasi vain puhumasta.

Kierähdin kyljelleni ja käänsin nenän kainaloon päin. Kuumuus oli minulle toisinaan liikaa. Haistoin oman

hikeni, suolaisen ja tahmean. Kun suljin silmäni, valo läpäisi luomet ja muutti kaiken ympärilläni räiskyvän punaiseksi.

JOSKUS MINUSTA tuntuu, etten syntynyt äidistäni vaan siitä talosta. Talo on minun jatkeeni, tai oikeastaan minä olen sen jatke, sillä talo oli minua ennen, se on minua suurempi ja vakaampi, kaiken jälkeen siinä on yhä jotakin ylvästä, kun taas minä olen hontelo ja nuhjuinen ja alkanut ryppyntyä jo ennen kuin lakkasin näyttämästä lapselta. Minussa toistuvat moneen kertaan asunnon vääntyneet jalkalistat ja luulen, että verisuonteni sisäpinnassa on tapetin kuvio naarmuineen.

Jokainen huone on ylimääräinen raaja, ja muutettuani ensi kertaa kaupunkiin podin lamauttavaa haamukipua. Kärsin vatsakivuista ja päänsäryistä, heikoista polvista ja unettomuudesta. Pitelin itseäni kapealla parvella kerrostaloyksiossä, jollaisia oli samassa rakennuksessa monia muitakin. Minun asuntoni oli toisten asuntojen irvokas peilikuva, vääristynyt huvipuistoheijastus. Joinakin päivinä asuntoni venyi kummallisiin muotoihin, ikkunalaudat nielivät itsensä ja katto laski puoli metriä. Niinä päivinä kaipasin kotiini, oikeaan kotiini, vanhempieni luo, niin kovasti että minua närästi. Kaipasin surkastunutta häntää, joka oli vanhempieni piha.

KAUPUNGISSA KOTONANI ei ole välieteistä, ainoastaan iso naulakko kaikille välikausitakeilleni ja leveä hattuhyllä, johon mahtuvat kaulahuivit ja myssyt ja entisen vuokralaisen postit. Innostun aina kuullessani postiluukun kolahduksen, ja päivinä, joina sitä ei kuulu, minä petyn, vaikka yleensä saan postissa lähinnä Kelan päätöksiä ja terapialaskuja, ilmaisjakelulehtiä. Kuponkeja. Toivon, että saisin useammin käsin kirjoitettuja kirjeitä. Olen elämäni aikana vastaanottanut noin puoli tusinaa kirjettä, mutta kirjoittanut monta kertaa niin paljon. Tietenkään minä en usein lähettänyt kirjeitäni tai antanut niitä vastaanottajilleen, enkä varsinkaan lukenut niitä heille, en koskaan lukenut niitä heille. Minä kirjoitin kaiken minkä tahdoin, rujoimmat ja kauneimmat ajatukseni, kaikki kirosanat joita en tosielämässä uskaltanut käyttää, ja sitten minä hautasin kirjeet takapihan kosteaan multa ja unohdin koko jutun.

Joki on viilto kylän halki.
Kuumuudessa vedenpinta
laskee ja maa kuivuu.
Nimetön kertoja myy
kesätyönään veitsiä
ovelta ovelle Karinan
kanssa ja rakastuu. Nuor-
uus liimautuu hikisenä iholle,
mutta aineellinen todellisuus
ympärillä horjuu. Esineet
katoilevat kuin maan niele-
minä, eikä kertoja osaa aina
erottaa itseään äidistä.

Nieltyjä esineitä on
fragmentaarinen
proosateos, jonka
aiheita ovat tyttöjen
välinen halu, muistaminen
sekä äidin ja tyttären väliset
suhteet. Herkän lyyrisen
proosan keinoin teos
kysyy, mihin
kuulumme, keneen
kasvamme kiinni, ja voiko
lapsuuden maaperää koskaan
jättää täysin taakseen.

ISBN 978-952-352-313-5
KL 84.2
KANSI VIIVI PROKOFJEV